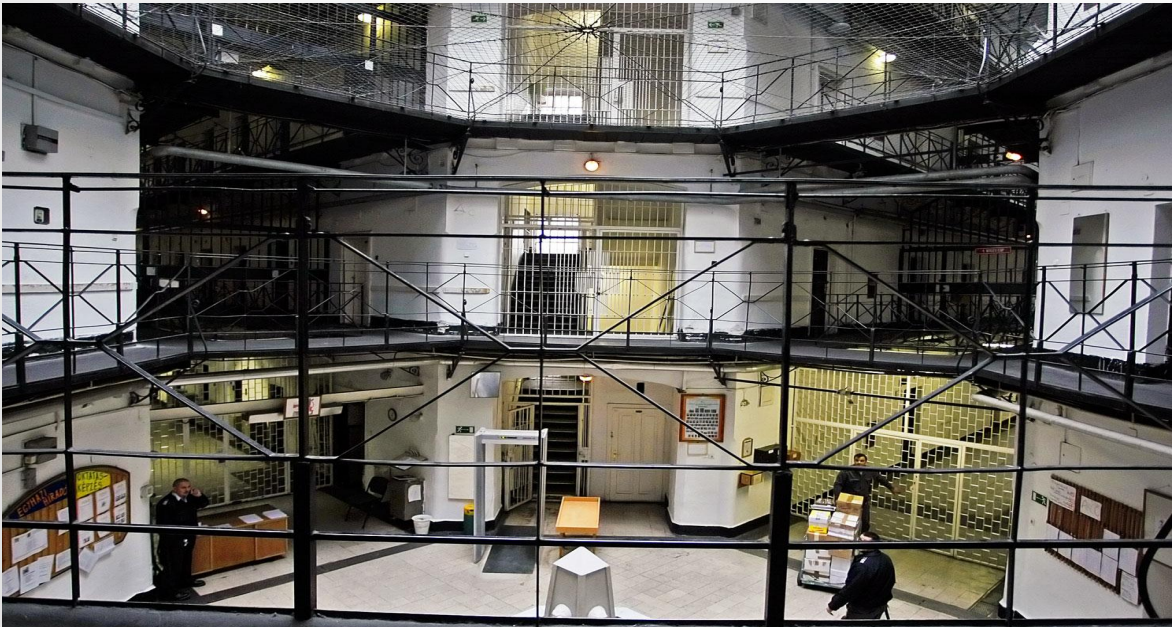

A Bv. kódex (2013. évi CCXL tv.) legfontosabb, a perbíróságokat érintő változásai

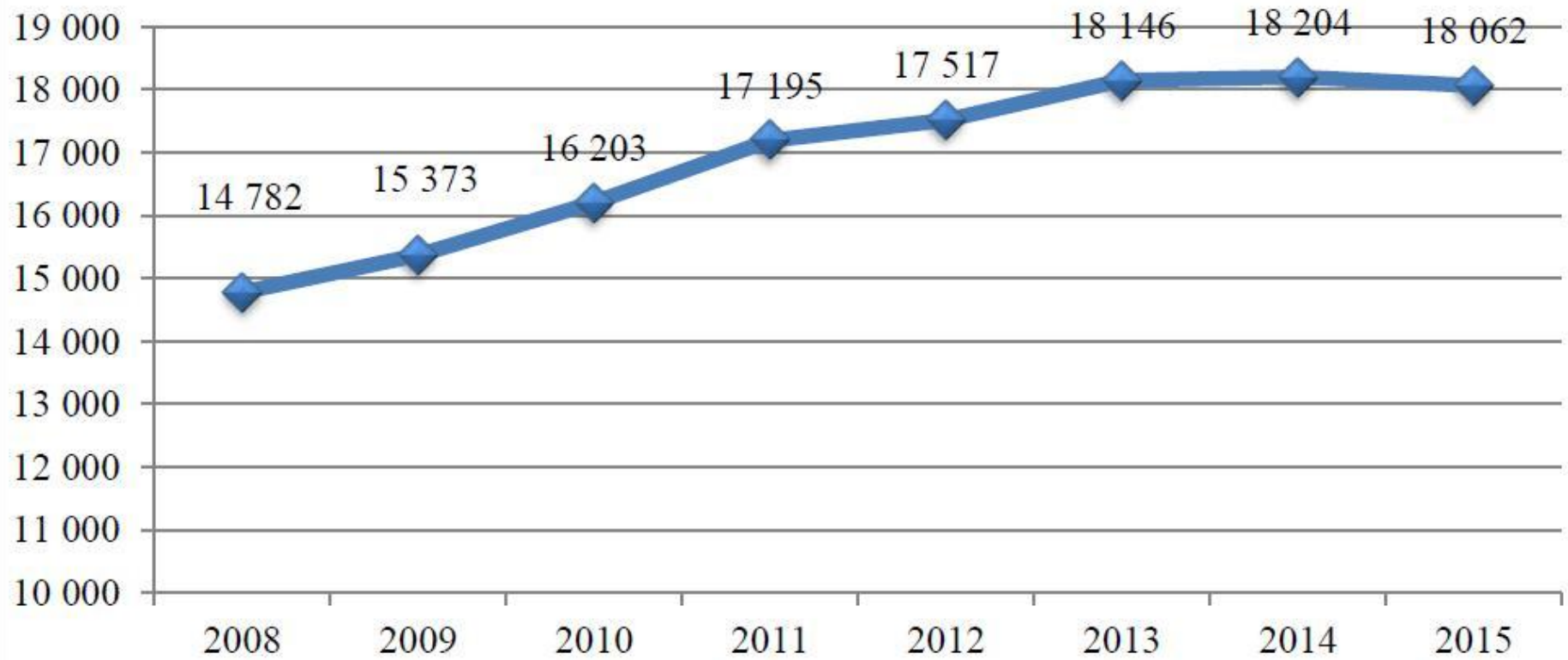
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra

Debreceni Ítéltábla

2015. május 29.

Forrás: Börtönstatisztikai szemle 2015/1.

Fogvatartotti átlagétszám alakulása

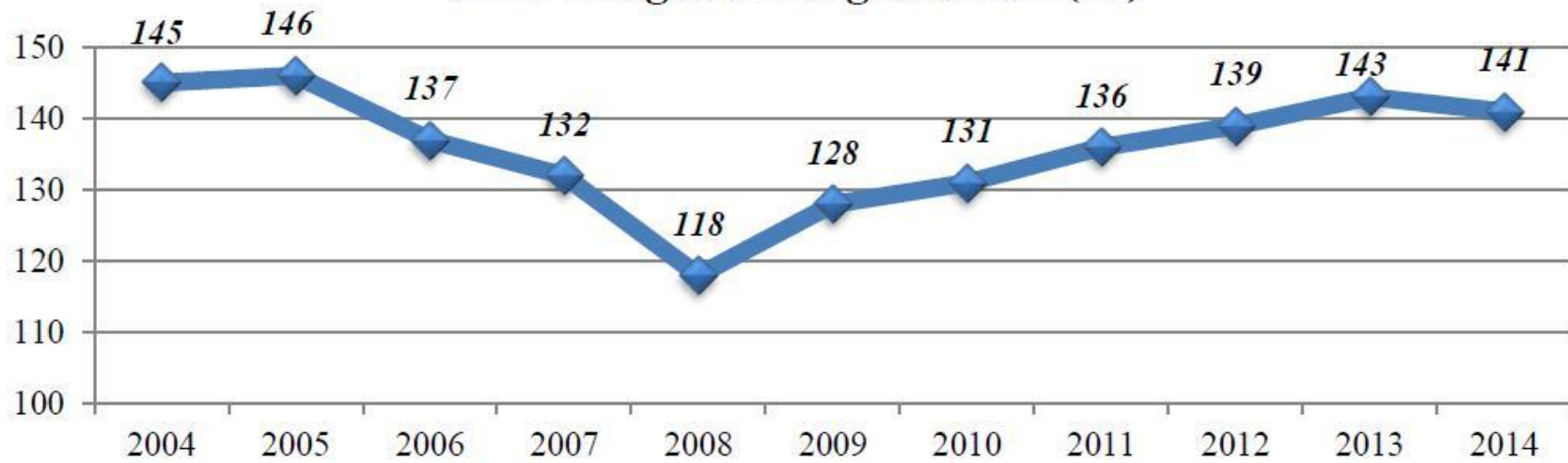

Forrás: Börtönstatisztikai szemle 2015/1.

<i>Fogvatartottak nemi és életkor szerinti megoszlása</i>				
	<i>Összes fogvatartott</i>		<i>Fiatalkorú fogvatartott (14-21 év)</i>	
<i>Férfi</i>	16 692 fő	92,42%	1 272 fő	95,21%
<i>Nő</i>	1 370 fő	7,58%	64 fő	4,79%
<i>Összesen:</i>	18 062 fő	100,00%	1 336 fő	100,00%
			<i>Összesen: 7,39%</i>	

<i>Az 5 legsúlyfoltabb bv. intézet (átlagtelítettségi mutatója)</i>	
<i>Jász-Nagykun-Szolnok M.-i Bv. I.</i>	172,9%
<i>Heves Megyei Bv. Intézet</i>	170,6%
<i>Balassagyarmati Fegyház és Börtön</i>	165,4%
<i>Hajdú-Bihar Megyei Bv. Intézet</i>	164,4%
<i>Budapesti Fegyház és Börtön</i>	163,3%

Éves átlagtelítettség mértéke (%)

A Bv. törvény megalkotásának alapvető indokai

- társadalmi változások
- a büntetés-végrehajtás tapasztalatai
- modern bv. kódex
- a jelenlegi normarendszer 34 éves
- a személyi szabadság jogszerű elvonásával v. korlátozásával járó jogkövetkezmények végrehajtásának szabályozása a legmagasabb jogszabályi szinten történjen
- megfelelés a Jat-ban meghatározott jogalkotási kötelezettségeknek (trichotómikus rendszer)

A Bv. törvény megalkotásának alapvető indokai

- 2012. évi C. tv az új Btk.
- új Be. kódex előkészületben
- nemzetközi kötelezettségvállalások
- ENSZ Egyezmények
- Európa Tanács Dokumentumai /az irányadó hazai szabályozást határozzák meg/
- Európa Tanács Miniszteri Bizottságának ajánlásai /Rec/2006/2 számú Új európai bv. szabályokról/
- A Strasbourgban 1987. november 26-án kelt, a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló Európai Egyezmény – melyet hazánkban az 1995. évi III. törvénnyel hirdettek ki

Az új Bv. kódex legfontosabb újításai

- a büntetés-végrehajtási jogviszony jellegének meghatározása
(pönális kényszerjogviszony)
- a szabadságvesztés, mint a legelterjedtebb büntetési forma újraszabályozása
(legfontosabb nívum)
- alapelvek, egyéniesítés nagyobb szerepe, társadalomba visszailleszkedés elősegítése, hatékonyabb foglalkoztatás, oktatás, a szabadulás utáni jogkövető életmód kialakításához szükséges feltételek kialakítása, önellátó büntetés-végrehajtás kialakítása, KKR
- a kényszergyógykezelés és a javító-intézeti nevelés körében a szabályozások törvényi szintre emelése
(13/2014 (XII. 16.) IM rend., 1/2015 (I. 14.) EMMI rend.)
- A kényszerintézkedések körében a könnyebb átláthatóság
(őrizet, elzárás, ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtása önálló fejezetben)

A Bv. kódex perbíróságot is érintő alapvető rendelkezései

Alávetési együttműködési és **lakcím-bejelentési kötelezettség:**

- 8. § (3),(4) bek.: az elítélt 3 munkanapon belül köteles bejelenteni lakcímének megváltozását (végrehajtásért felelős szervnek, bv. bírónak)
- rendbíróság terhével az elítéltet az ítélet kihirdetésekor figyelmeztetni kell (Bv. bíró, hivatalból, kérelemre, Be. 161. § (1), (4) bek.)

A Bv. kódex perbíróságot is érintő alapvető rendelkezései

A sértett jogainak és érdekeinek védelme:

- 13. §: Eddig a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. fejezet) esetén kellett értesíteni, most az élet, a testi épség és egészség elleni szándékos, 5 évi vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő cselekmények esetében (XV. fejezet) és nem csak szabadulás, hanem félbeszakítás, szökés, fk. ideiglenes elbocsátás, javítóintézet engedély nélküli elhagyása esetén is!
(Be. 51. § (4) bekezdés, 214. § (4) bekezdés, 262. § (1) bekezdés)
- **Módja:** I. fokú bírósághoz benyújtott sértetti kérelem, melyben az értesítési cím megjelölendő (Visszavonható!) Zártan kezelendő!
- Az I. fokú bíróság értesítése alapján a bv. intézet (1995. évi CVII. tv. 28/B. §) és javítóintézet bevezeti a nyilvántartásába és a szabadulás, ideiglenes elbocsátás előtt 1 hónappal értesíti a sértettet, szökés esetén haladéktalanul és ez esetben a rendőrséget is.

További alapvető rendelkezések

11. § (4) bek.: az elítéltet, egyéb jogcímen fogvatartottat a bv. ügyben is megilleti a védelem joga.

Előzetes letartóztatott és ideiglenes kényszergyógykezelt esetében a büntető eljárásban adott meghatalmazás vagy kirendelés hatálya kiterjed a bv. ügyre is.

A védelem joga (büntetés-végrehajtási ügyben) :

- iratbetekintés
- önálló nyilatkozattételi jogosultság
- írásban, szóban, személyesen ellenőrzés nélkül
- nem magyar állampolgár: konzuli képviselet,
- hontalan: ENSZ Menekültügyi Főbiztosság

Meghatalmazásra jogosultak: elítélt, egyéb címen fogvatartott, törvényes képviselő, nagykorú hozzátartozó, konzuli tisztviselő

- bv. bíró rendeli ki (Be.48. § (3) bekezdés)

Képviselet (fogvatartással kapcsolatos ügyben) :

- írásban, szóban, ellenőrzés mellett
- képviselő kapcsolattartásból kizárása esetén: bírósági felülvizsgálat

További alapvető rendelkezések

A végrehajtásért felelős szerv döntése és a panasz (20-22. §):

- az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott ügyében hivatalból (8 napon belül) vagy kérelemre (30+30 napon belül) a vezető intézkedik.

Panasz: a meghozott döntés, megtett intézkedés vagy azok elmulasztása miatt a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez

Jogosultak:

- elítélt, egyéb jogcímen fogvatartott, védő, fk. törvényes képviselője, kényszergyógykezelt törvényes képviselője házastársa, élettársa
- kapcsolattartó a kapcsolattartás vonatkozásában

Határidők: 15 nap, igazolási kérelem 15 nap, 3 hó jogvesztő (írásban vagy jegyzőkönyvbe)

- elbírálás: 30+30 nap, további jogorvoslatnak helye nincs

Törvényben meghatározott esetek: elítélt, egyéb jogcímen fogvatartott

- **bírószági felülvizsgálat**
- keresettel bírósághoz (kártérítés, munkáltatás) /143-144. §, 30 nap/

További alapvető rendelkezések

Bírósági felülvizsgálat bv. bíróhoz (24-25. §):

A végrehajtásért felelős szerv döntése ellen (amikor a döntés a végrehajtás körülményeiben lényeges változást eredményez és a tv. kifejezetten lehetővé teszi, taxatív felsorolás nincs). A végrehajtásra nincs halasztó hatály (kivéve magánelzárás), további fellebbezésnek nincs helye!

Jogosultak: előzőek a kapcsolattartó kivételével (jogosultság igazolandó)

Esetei:

1. magánelzárás, fenyítés (5 nap)

- az elítélt nyilatkozata nyilvánosságra hozatalának vagy közzétételének megtagadása (5 nap)

3. biztonsági zárkába vagy körletre helyezés (5 nap)

- másolat kiadásának megtagadása
- közérdekű munkahely kijelölése, új munkahely kijelölése
- elővezetési költség (BVOP) (86. § (5) bekezdés)
- képviselő kizárása a kapcsolattartásból

Határidők: Jogosultak: nyomban vagy 8 napon belül, 15 napon belül igazolási kérelem, 3 hó jogvesztő

Bv. bíró: iratok alapján, kivéve 1, 3. (bírósági titkár nem járhat el)

További alapvető rendelkezések

Iratbetekintés és másolatkészítés (26. §)

Büntetés, intézkedés, szabálysértési elzárás végrehajtása, kényszerintézkedés foganatosítása során

Jogosultak: elítélt, egyéb jogcímen fogvartatott, védő, fk. törvényes képviselője, kényszergyógykezelt törvényes képviselője, házastársa, élettársa (jogosultság igazolandó)

Az iratokat megtekintheti, azokról feljegyzést készíthet, saját költségén másolat kiadását kérheti (8 munkanapon belül)

Kivétel: 26. § (4),(5),(7) bek.: döntés előkészítés, bv. előterjesztés, biztonsági csoportba sorolás alapjául szolgáló iratok, pf. feljegyzések, stb., eü. dokumentáció külön tv.

Megtagadásáról indokolt határozat – bírósági felülvizsgálat

A büntetések és intézkedések végrehajtását kizáró okok

- halál (elkobzás, vagyoneklobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele kivétel)
- elévülés 28. §
- bv. bíró: 70. § hivatalból, ügyész indítványára (büntetés, intézkedés (28. §) javító-intézeti nevelés kizártságának megállapítása iratok alapján)
- kegyelem
- törvényben meghatározott egyéb ok

Halasztás részletfizetés szabályai (39-44. §)

/korábban Be. 591-595. §/

A tanács elnöke, különleges eljárásban bírósági titkár is eljárhat - 17/2007 Bkv.

Az elítéltnak bejelentési kötelezettsége van minden olyan tény és körülmény tekintetében, amely a végrehajtás elrendeléséhez alapul szolgál.

Rendbírságot lehet adni, de erre figyelmeztetni kell (halasztás engedélyező végzésben)! (44. § (7) bek.)

87. § - feltételes szabadság kizárásának lehetősége

Szabadságvesztés: 12. hetet meghaladó várandós, a szülés várható idejét követő első év végéig, egy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza

Elzárás és közérdekű munka: a 12. hetet meghaladó várandós, a szülés várható idejét követő 12. hónap végéig, egy évesnél fiatalabb gyermekét gondozza

A halasztás és részletfizetés engedélyezése, a rendbírság és az államot illető bűnügyi költség esetén Be. 593. §.

A büntetőügyekben eljáró bíróság feladatai: (32-36. §)

3 munkanapon belül intézkedni kell a bírói értesítők kiállításáról, kényszerintézkedés esetén haladéktalanul.

Pénzbüntetés, elkobzás, vagyonelkobzás (Be. 588. § (5) bekezdés) szerinti ügydöntő határozat rendelkező részének végrehajtási záradékkal és eredeti bírói aláírással ellátott példány az értesítő lap kiállítását pótolja.

A bv bíró a hibás formában vagy tartalommal kiállított értesítő lap kijavítását saját hatáskörben elvégezheti (48. § (4) bekezdés).

11/2014. (XII. 13.) IM rendelet

A szabadságvesztés végrehajtásának megkezdése (84-86. §) /korábban Be. 596. §/

Azonnali fogamatba vétel (jogerőkor előzetesben - következő nap)

(bg. rendelkezése alapján azonnali fogamatba vétel:

5 év. v ennél súlyosabb, szökés, elrejtőzés veszély – lehetőség
bűnszervezet – kötelező)

Végrehajtási sorrend érvényesítése (14. §)

BVOP felhívása (84. § (3) bek.)

Szemponatok: állandó lakóhely, visszaesés, telítettség

Elővezetés elrendelése: BVOP, elfogató parancs: I. fokú bíróság székhelye szerinti bv. bíró.

Soron kívül felhívás: 5 év v. azt meghaladó szabadságvesztés
többszörös visszaeső

Bv. bíró felhívása (48. § (5) bekezdés): elzárás, km. és pb. helyébe lépő szabadságvesztés esetén

A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítása (37-38. §) (korábban Be. 596. §)

A rezsimszabályrendszer **ÚJ!** (97. § (4) bek.)

Progresszív rezsimszabályok

/16/2014 (XII.19.) IM rend. 33-41. §/

A végrehajtás biztonságának fenntartása érdekében az elítélt az egyes fokozathoz kapcsolódóan:

- **enyhébb**
- **általános**
- **szigorúbb** rezsimszabályok alá sorolható be.

Eldöntése: kockázati elemzés, magatartás, reintegrációs tevékenységben való részvétel aktivitása

A nevelési fogalom kikerült, helyette: reintegráció!

Sajátos kezelési igényű elítéltek számára kialakított részlegek (105-110. §)

Részben korábbi, részben új jogintézmények

- **HSR: hosszúidős speciális részleg (1999. III. 1. életfogyt.)** életfogytig vagy legalább 15 évi szabadságvesztést töltő elítélt sajátos, biztonsági követelményeknek megfelelő elhelyezés „lakóbörtön”, akinek magatartása, együttműködési készsége, intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya és egyéni biztonsági kockázatelemzése alapján különleges elhelyezése indokolt.

Cél: közösségbe helyezésre történő felkészítés visszahelyezés

Sajátos kezelési igényű elítéltek számára kialakított részlegek (105-110. §)

Gyógyító terápiás részleg: IMEI kivizsgálás után

- korlátozott beszámítási képesség
- IMEI után - kóros elmeállapot – javult
- személyiségzavara miatt

Pszichoszociális részleg: gyógyító terápiás részlegre helyezés feltételei nem állnak fenn

- személyiségzavar
- mentális állapot

Drogprevenációs részleg: (kábítószermentesség megőrzése érdekében az elítélt írásban nyilatkozik, hogy rendszeres vizsgálatoknak aláveti magát – testvadászkort szolgáltat – az elhelyezés kérelmére megszüntethet, meg kell szüntetni, ha pozitív eredmény születik)

- intézetben v. azon kívül súlyos fegyelemsértés
- együttműködési kötelezettség nem teljesítése

Sajátos kezelési igényű elítéltek számára kialakított részlegek (105-110. §)

- **Alacsony biztonsági kockázatú részleg:** akinek biztonsági csoportba sorolása alapján a fogvatartása nem igényli magas szintű biztonsági védelmi eszközök alkalmazását.
- **Kóros elmeállapotúvá vált elítéltek elhelyezése:** a végrehajtás alatt kóros elmeállapotúvá vált valamint személyiségzavarban szenvedő elítéltek állapotuknak megfelelő elhelyezése és kezelésük indokolt (IMEI/OMSZ).

„Újítások”

Társadalmi kötődés program (187. §)

- vétség, max 1. évi szabadságvesztés, kérelemre

Fk: családi konzultáció 3 havonta (bv. intézeten belüli kötetlen kapcsolattartási forma)

- családterápiás foglalkozás (194. §)

Reintegrációs őrizet (2015. április 1., 61/A. §, 187/A. §)

- (OBH folyamatábra)
- fk-nál + alkalmazási feltétel:
 - _ szabadságvesztés alatt legalább egy alkalommal családi terápiás foglalkozás vagy családi konzultáción való részvétel
 - _ tv. képviselő hozzájárulása az elektronikus távfelügyeleti eszköz telepítéséhez
 - _ fogadó nyilatkozat a lakhatás tekintetében
 - _ nyilatkozat a fogvatartott kíséréséről (200/A.§)
- **Kötelező kegyelmi eljárás** (TÉSZ, 46/A.§)

Büntetésvégrehajtási pártfogó felügyelő

A szabadságvesztés és a javítóintézeti nevelés végrehajtása során fiatalok alatt érteni kell a 18. életévét betöltött, de 21. életévét meg nem haladott fk. Szabadságvesztést töltő elítéltet és javítóintézeti neveltet is (82. § 1. pont [2015. április 1.], 343. § (6) bekezdés).

Köszönöm a figyelmet!

